

Baskien

Den baskiska separatiströrelsen ETA (Euskadi Ta Askatasuna – Baskiska fosterlandet och friheten) bildades 1959 av en grupp radikala studenter i protest mot den spanske diktatorn Francisco Francos förtryck av landets baskiska minoritet.

Målet var att skapa en självständig baskisk stat. Snabbt övergick kampen i ren terrorverksamhet med kidnappningar, hot och politiska mord. Regionen Baskien har idag ett omfattande självstyre inom den spanska staten, ETA har försvagats och dess politiska gren hade stor framgång i lokalvalen 2011. Samma år meddelade ETA att man definitivt skulle upphöra med sin militära aktivitet. General Franco dog 1975 och de baskiska provinserna i norra Spanien fick så småningom ett omfattande självstyre med en egen regering. ETA fortsatte dock att bekämpa det demokratiska Spanien för att uppnå ett självständigt Baskien. Sedan gruppen utförde sitt första mord 1968 har medlemmarna i de underjordiska ETA-cellerna dödat över 800 människor, både representanter för makten och civila.

Alla spanska regeringar har drivit en kompromisslös linje, ibland med olagliga metoder, mot separatistgruppen. Allt fler ETA-medlemmar har gripits de senaste åren och gruppen har försvagats avsevärt. 2003 förbjöds rörelsens politiska gren att delta i regionala val, vilket också utgjorde ett slag mot organisationen. Men inte ens när ETA var som starkast under åren efter Francos död stödde fler än 15-20 procent av baskerna partiet i regionvalen.

Rörelsen förklarade våren 2006 att den skulle upphöra med våldet och försöka nå sina mål på politisk väg. Försöken att få igång en fredsprocess gick dock i stå, och i slutet av året tog ETA åter till vapen. Målet för ETA:s kamp, en egen nation för baskerna i Spanien och sydvästra Frankrike, ser dock ut att förbli en dröm.

Hösten 2010 utlyste ETA återigen eldupphör, och i januari 2011 uppgavs vapenvilan vara permanent. Den politiska grenen tog avstånd från allt våld, och efter överklagan till konstitutionsdomstolen tilläts den nya separatistiska valalliansen Bildu ställa upp i lokalvalet i maj. Bildu vann överraskande 26 procent av rösterna och tog flest mandat i Baskien. Alliansens ledare menade

Datum
2013-06-24

att baskerna valt den politiska vägen till självständighet och att ETA tillhör det förgångna.

I oktober 2011 meddelade ETA i en skriftlig kommuniké att man definitivt upphör med sin militära aktivitet. Regionvalen hösten 2012 blev en framgång för nationalister och separatister, och ETA sade sig berett att diskutera en upplösning av sin organisation.

Baskien är en del i norra Spanien och gränsar mot Frankrike.

Texten är producerad av Utrikespolitiska institutet.